

навчальний процес початкової школи, так як при вмілому використанні він не тільки не порушує структуру уроку, а навіть допомагає учням отримати додаткову інформацію, виявити елементи творчості, розвивати логічне мислення, інтерес до навчання, ліквідувати пропуски у вивченні програмового матеріалу.

Література:

1. Сухомлинський В.А. Избранные педагогические сочинения в трех томах.- М.: «Педагогика» 1980.
2. Логачевська С.П. Диференціація у звичайному класі. – Київ, 1998.
3. Богданович М.В. Картки з математичними завданнями для 1 класу // Початкова школа. – 1999р. № 4, № 5.

ВИКОРИСТАННЯ ІМІТАЦІЙНО-ІГРОВОГО ПІДХОДУ У НАВЧАЛЬНІЙ РОБОТІ З 6-РІЧНИМИ ШКОЛЯРАМИ

В.В.Садова
Україна, м.Кривий Ріг

У зв'язку з переходом до загальної чотирирічної початкової освіти педагоги повинні добре знати індивідуально-психологічні особливості розвитку дітей 6-річного віку і враховувати їх в організації навчання, режиму життєдіяльності школи. Тому вважаємо за необхідне проаналізувати найважливіші вікові характеристики дітей цієї вікової категорії у контексті їх готовності до шкільного навчання.

Україна є чи не останньою країною Європейської спільноти, яка переходить на систему загального початкового навчання з 6 років. У більшості країн Європи

діти розпочинають обов'язкову освіту з 5-6 років, а у Північній Ірландії й Люксембурзі обов'язкова початкова освіта розпочинається з 4 років. Загальна кількість годин на рік для 6-річних учнів коливається у межах від 560 (ФРН, Данія, Греція) до 1100 (Італія). Підґрунтя для цих зрушень є і в Україні. Протягом останніх років значно підвищилися темпи поінформованості і соціалізації дітей 6-річного віку. На загал, сучасний середньостатистичний першокласник знає і вміє більше, аніж його одноліток десять років тому. Словниковий запас більшої частини першокласників перевищує 4 000 слів, діти приходять до школи, знаючи алфавітні назви букв, значна частина володіє навичками поскладового читання, вміє лічити, виконує прості арифметичні операції у межах перших десятків, позитивно ставиться до навчальної діяльності. Однак, непоодинокі випадки, коли інтелектуальний розвиток дитини випереджає розвиток мотивації і вольових якостей.

Як указують фахівці (О.Я.Савченко, О.К. Ду-савицький), дитина 6-річного віку мислить образами, а не абстрактними поняттями. Домінує мимовільна пам'ять, мимовільна увага: учень керується у своїх діях і вчинках швидкоплинними інтересами, його увага зосереджується в залежності від відчуття задоволення або незадоволення навчальною діяльністю. Довільна ж, активна увага, яка пов'язана зі свідомо поставленою метою, вольовим зусиллям є новоутворенням дитячої психіки, яке з'являється внаслідок взаємодії учня і дорослого. Слабо розвинені у 6-річних учнів такі властивості уваги, як розподіл і переключення.

Існують дві основні групи труднощів, із якими стикаються першокласники в перше півріччя навчання: 1) одиоманітність, неспецифічність, нездатність педагогом; 2) загальні несприятелі першочасної системи учнів, різні соматичні відхилення, внаслідок

реакції, які, на жаль, у сучасних першокласників збільшуються рік від року. Зрозуміло, що в останньому випадку слід радити батькам звернутися до шкільного психолога чи лікаря. Досить часто батьки учнів скаржаться на відсутність або ж недостатню розвиненість зосередженості, стійкості уваги дитини, здатності сприймати навчальну задачу. Встановлено, що 6-річні учні здатні активно й продуктивно займатися одним і тим же видом діяльності не більше 7-10 хв. До того ж, науковці вказують на значну індивідуальну різницю стійкості уваги дітей. Показник 7-10 хв. здебільшого стосується стриманого, урівноваженого 6-річного учня, в якого домінують риси флегматика чи меланхоліка. Якщо ж перед нами екстравертований холерик чи сангвінік (так званий змішаний тип), то стійкість його уваги у 1,5-2 рази нижча. Якщо у класі переважає більшість таких дітей, науковці радять згадати про внутрішньокласну диференціацію на основі комплексного психологічного аналізу, коли тривалість фронтальних форм роботи не перевищує вищевказаних 10 хв., індивідуальна і групова робота дозволяє здійснити чергування видів діяльності, а учнівські групи формуються не за звичайною схемою - сильні, середні, слабкі учні - а у відповідності до темпу розумових дій дитини і типу темпераменту. Таку схему роботи, до речі, ми зустрічаємо і в роботах видатного українського дидакта, академіка О.Я. Савченка [3].

Коли ми ведемо мову про пам'ять 6-річних дітей і її формування, то не слід випускати з поля зору особливості пам'яті, пов'язані із статтю дитини. Дослідження останніх років свідчать, що у хлопчиків і дівчаток швидкість формування різних утворень мозку не співпадає, різняться і темп розвитку лівої і правої півкулі, які, як ви знаєте, суттєво відрізняються за своїми функціями. Установлено, зокрема, що у дівчаток значно швидше здійснюється розвиток функцій лівої півкулі, яка відповідає за

усвідомлені дії, раціональне мислення, словесно-логічну пам'ять, позитивні емоції. У 6-річних хлопчиків же, навпаки, більш дієвою є права півкуля; їй належить лідируюча роль у реалізації довільних. Інтуїтивних реакцій, ірраціональної мисленнєвої діяльності, образної пам'яті, негативних емоцій [2].

Про 6-річну дитину напередодні школи можна говорити вже як про особистість, бо вона вже може усвідомлювати свою поведінку, порівнювати себе з іншими. Та першокласники ще залишаються в школі чи не найбільшими "демократами" у спілкуванні з учителем, бо ще не вміють узгоджувати свої дії з нормами шкільного життя. Та обставина, що вчорашній старший дошкільник сьогодні став називатися молодшим школярем, не може зумовити різкий скачок у його індивідуальному розвитку. Тому ж, якщо провідний вид діяльності для старшого дошкільника - ігрова діяльність, то вона залишається провідною і для 6-річного школяра. *Обов'язковим елементом* у структурі будь-якого уроку у першому класі є гра.

Нині існує чималий арсенал дидактичних ігор для першокласників, спрямованих на формування розумових операцій, на відновлення, доповнення навчальної інформації, ігри-конструювання, ігри-драматизації, рольові ігри з елементами сюжету тощо. *Органічне поєднання ігрової і навчальної діяльності - найважливіша умова успішної адаптації дитини до шкільного життя*, налагодження гуманних, дружніх стосунків і з однолітками в класі, і з вчителем, зняття відчуття тривожності у зв'язку зі шкільним навчанням. Як вказують Я.Л. Коломієцький і Є.О. Панько [1], навички і уміння індивідуальної і колективної діяльності, які першокласники набувають під час гри, рівень особистісного розвитку, який вони досягають у процесі ігор, створюють передумови для результативності навчання. Отже, володіння індивідуаль-

ігровим підходом для педагогів початкової школи - невідкладна вимога часу, важливий засіб професійного росту й удосконалення вчителя.

Література:

1. Коломинский Я.Л., Панько Е.А. Учителю о психологии детей шестилетнего возраста. -М.: Просвещение, 1988. - 190 с.

2. Немов Р.С. Психология. -М.: Просвещение, ВЛАДОС, 1995. -437 с.

3. Савченко О.Я. Новый этап розвитку 4-річної початкової школи//Початкова школа. - 2001. - №1. - С.6-10.

ИГРОВОЙ ПОДХОД В РЕАЛИЗАЦИИ ПРИНЦИПА ПРЕЕМСТВЕННОСТИ В ОБУЧЕНИИ

Т.С.Онискевич
Україна, м.Кривий Ріг

Вопросы подготовки специалистов и системе непрерывного образования являются основой одного из важнейших и приоритетных направлений развития педагогических наук. Важным принципом построения системы непрерывного образования, охватывающего все типы учебно-воспитательных учреждений – от детского до высшей школы, является преемственность между различными звеньями образования.

Принцип преемственности относится к числу основополагающих принципов непрерывного образования его значение многократно возрастает, заметно усложняются задачи его практической реализации. Уже сегодня возникают трудности с достижением преемственности на ступенях детского сада – начальная